

Asia: VN/20373/2025

Työ- ja elinkeinoministeriön lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi yhteistoiminta-asiamiehestä annetun lain kumoamiseksi ja siihen liittyväksi lainsäädännöksi

Yleiset kommentit esityksestä

Tässä voitte antaa esitysluonnokseen liittyvät yleiset huomiot

Pääministeri Petteri Orpon hallitus on tehnyt useita päätöksiä valtionhallintoon kohdistuvista säästötoimista. Sopeutus- ja tehostamistarpeista johtuen työ- ja elinkeinoministeriö asetti kolmikantaisen työryhmän valmistelemaan työnantajan koulutuskorvauksen, työneuvoston ja yhteistoiminta-asiamiehen toimiston mahdollista lakkauttamisesta ja niihin liittyviä lainsäädäntömuutoksia.

Lausuntokierroksella olevassa esityksessä ehdotetaan, että yhteistoiminta-asiamiehestä annettu laki kumottaisiin ja yhteistoiminta-asiamiehen toimisto lakkautettaisiin. Yhteistoimintalainsäädännön valvontatehtävät siirrettäisiin työsuojeluviranomaiselle. Henkilöstörahastojen valvonta ja henkilörahastorekisterin ylläpito siirrettäisiin Patentti- ja rekisterihallitukselle. Valvontatehtävien siirtoon liittyen tehtäisiin tarvittavat lainsäädäntömuutokset. Henkilöstörahastojen valvonnasta aiheutuvien kustannusten kattamiseksi otettaisiin käyttöön henkilöstörahaston valvontamaksu.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2027.

Suomen Yrittäjät kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa.

Yleiset kommentit esityksestä

Valvontatehtävien siirto työsuojeluviranomaiselle

Suomen Yrittäjät kannattaa yhteistoiminta-asiamiehen viran ja toimiston lakkauttamista. Yhteistoiminta-asiamiehen viran ja toimiston lakkauttaminen on perusteltu säästökohde osana valtionhallintoon kohdistuvia säästötoimia.

Suomea sitovat kansainväliset veloitteet eivät edellytä yhteistoiminta-asiamiehen toimiston kaltaista erityisviranomaista. Valvontatehtävien riippumaton hoitaminen voidaan turvata myös muussa viranomaisessa, kuten työsuojeluviranomaisessa. Yhteistoimintalainsäädäntö muodostaa melko suppean osa-alueen työelämälainsäädännön kokonaisuudesta, ja sen valvonnan keskittäminen yksittäiselle erityisviranomaiselle on lähtökohtaisesti ollut poikkeuksellinen ratkaisu.

Yhteistoimintalainsäädännön valvontatehtävien siirtäminen työsuojeluviranomaiselle on tarkoituksenmukainen ratkaisu. Yhteistoimintalainsäädännön valvontatehtävät sopivat parhaiten työsuojeluviranomaisen tehtäväkenttään, sillä muukin työelämälainsäädännön valvonta on pääosin keskitetty työsuojeluviranomaiselle. Uuden valvontaviranomaisen tehtävänä olisi myös hallintoedustukseen liittyvien poikkeuslupien myöntäminen.

Yksittäisen työnantajan näkökulmasta uudistus voi sujuvoittaa viranomaisasiointia, sillä työsuojeluviranomaisella olisi mahdollisuus tarjota samalla kertaa neuvontaa ja ohjeistusta yhteistoimintalainsäädännön ohella myös muuta työelämälainsäädäntöä koskeviin kysymyksiin. Erityisesti pienet työnantajat voivat hyötyä muutoksesta. Korostamme kuitenkin, että uudistuksen onnistuminen edellyttää asianmukaista resursointia.

Tässä yhteydessä on huomattava myös se, että pk-yritysten neuvontatarpeeseen ja valvontasuojelun määrään vaikuttaa yhteistoimintalain 1.7.2025 voimaan tullut soveltamisalamuutos, joka rajasi lain soveltamista pienemmissä yrityksissä. Uudistuksen myötä yhteistoimintalakia sovelletaan pääasiallisesti yrityksissä, joiden työsuhteessa olevien työntekijöiden määrä on säännöllisesti vähintään 50. Lisäksi 20–49 työntekijän yrityksissä sovelletaan niin sanottua kevennettyä vuoropuheluelveloitetta ja eräissä poikkeustilanteissa muutosneuvotteluelveloitetta. Katsomme, että muutos tulee selkeästi vähentämään pk-yritysten neuvontatarvetta ja pk-yrityksiin kohdistuvaa valvontataakkaa pidemmällä aikavälillä.

Työsuojelun valvontalakiin ehdotetaan tehtäväksi tarvittavat muutokset yhteistoiminta-asiamiehen nykyisten toimivaltuuksien yhteensovittamiseksi työsuojeluviranomaisen toimivaltuuksien kanssa. Ensimmäinen keino yhteistoimintalainsäädännön rikkomuksiin puuttumiseksi olisi työsuojelun valvontalaissa tarkoitettu toimintaohje. Yhteistoimintalainsäädännöstä johtuvaa velvoitetta rikkovalle työnantajalle voitaisiin lisäksi antaa eräin edellytyksin kirjallinen kehoitus, jossa asetetaan määräaika tilanteen korjaamiseksi. Uhkasakko voitaisiin asettaa vastaavien yhteistoimintalainsäädännöstä johtuvien velvoitteiden noudattamisen tehosteeksi kuin nykyisinkin. Työsuojeluviranomainen olisi velvollinen ilmoittamaan poliisille esitutkintaa varten valvomaansa yhteistoimintalainsäädäntöön liittyvistä rikosepäilyistä.

Esitetyt valvontamenettelyä koskevat muutokset ovat tarkoituksenmukaisia. Kannatamme sitä, että ensisijainen keino yhteistoimintalainsäädännön rikkomuksiin puuttumiseksi olisi toimintaohje, ja kirjallinen kehoitus käytännössä vasta toissijainen keino. Uhkasakko ja ilmoitusvelvollisuus poliisille vastaavat sisällöllisesti nykysääntelyä.

Henkilöstörahastojen valvonnan siirto PRH:lle ja henkilöstörahastojen valvontamaksu

Pidämme henkilöstörahastojen valvonnan ja henkilöstörahastorekisterin ylläpidon siirtämistä Patentti- ja rekisterihallitukselle perusteltuna ratkaisuna. Henkilöstörahastojen valvonta ja henkilöstörahastorekisterin ylläpito edellyttävät erilaista osaamista kuin yhteistoimintalainsäädännön valvonta, ja tehtävät sopisivat parhaiten Patentti- ja rekisterihallitukselle, joka vastaa muun muassa säätiö- ja tilintarkastusvalvonnasta.

Henkilöstörahastojen määrä Suomessa on kasvussa ja niiden määrä on lähes kolminkertaistunut viimeisen viiden vuoden aikana. Korostamme, että henkilöstörahastoihin liittyvän neuvonnan laatu on turvattava myös uudistuksen jälkeen. PRH:lle on näin ollen turvattava riittävät resurssit. Henkilöstörahastojen määrän kasvun myötä edessä olisi joka tapauksessa ollut pian tilanne, jossa yhteistoiminta-asiamiehen toimiston resursseja olisi täytynyt tarkastella uudelleen.

Esityksessä ehdotetaan, että henkilöstörahaston valvontamaksu olisi 0,1 prosenttia rahaston jäsenosuuspääomasta. Maksua ei kuitenkaan perittäisi, jos se jäisi alle 100 euroon eikä 500 euron ylittävältä osalta. Maksun perisi PRH.

Katsomme, että henkilöstörahaston valvontamaksu henkilöstörahastojen valvonnasta aiheutuvien kulujen kattamiseksi on ymmärrettävä ratkaisu. Valvontamaksu on rajattu tasoltaan melko alhaiseksi ja koska pääomiltaan pienimmät, eli alle 100 000 euron henkilöstörahastot on rajattu maksuvelvollisuuden ulkopuolelle, ei valvontamaksulla lähtökohtaisesti ole merkittäviä vaikutuksia pk-yrityksiin. Pidämme tätä tärkeänä lähtökohtana, sillä henkilöstörahasto henkilöstön omistamana ja hallinnoimana rahastona on yrityksen näkökulmasta parhaimmillaan hyvä keino sitouttaa työntekijöitä ja siten parantaa yrityksen kilpailukykyä.

1. Laki yhteistoiminta-asiamiehestä annetun lain kumoamisesta

1 §

-

2 §

-

2. Laki yhteistoimintalain muuttamisesta

29 § Henkilöstön hallintoedustus

-

43 § Valvonta

-

46 § Rangaistussäännökset

-

3. Laki yhteistoiminnasta suomalaisissa ja yhteisön laajuisissa yritysryhmissä annetun lain 48 §:n muuttamisesta

48 § Valvonta

-

4. Laki henkilöstöeduksesta eurooppayhtiössä ja eurooppaosuuskunnassa sekä työnantajavelvoitteista ja henkilöstöeduksesta rajat ylittävissä yritysjärjestelyissä annetun lain 37 §:n muuttamisesta

37 § Valvonta

-

5. Laki henkilöstörahastolain muuttamisesta

13 § Rekisteröinti-ilmoitus

-

14 § Rekisteröinti

-

32 § Ilmoitus henkilöstörahastoerien määräytymisperusteista ja niiden muutoksista

-

38 § Palkkio-osuuden siirtäminen henkilöstörahastoon

-

56 § Purkamisperusteet

-

57 § Selvityksen toimittajat ja selvitysmenettely

-

58 § Varojen jako

-

63 § Valvonta

-

63 a § Toimivaltuudet henkilöstörahastojen valvonnassa

-

65 § Valvontamaksu

-

6. Laki Patentti- ja rekisterihallituksesta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

3 §

-

7. Laki työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetun lain muuttamisesta

13 § Toimintaohjeen ja kehotuksen antaminen

-

17 § Asian käsittely

-

8. Laki henkilöstörahaston valvontamaksusta

1 § Tarkoitus ja soveltamisala

-

2 § Henkilöstörahaston valvontamaksu

-

3 § Toimivaltainen viranomainen

-

4 § Valvontamaksun suorittaminen

-

5 § Oikaisu maksuvelvollisen hyväksi

-

6 § Oikaisu maksunsaajan hyväksi

-

7 § Muutoksenhaku

-

8 § Valvontamaksun perintä

-

9 § Tietojenantovelvollisuus

-

10 § Valvontamaksun enimmäismäärän tarkastaminen

-

Nurmela Niko
Suomen Yrittäjät ry